

บทคัดย่อ

การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เกิดการกระจายและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่ระดับภูมิภาค ได้มีการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินับตั้งแต่ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) เป็นต้นมา โดยเป็นการพัฒนาเมืองหลักให้เกิดขึ้นในแต่ละภูมิภาคของประเทศเพื่อเป็นจุดศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค และลดปัญหาการกระจุกตัวของความเจริญเติบโตที่เกิดกับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยในแต่ละภาคของประเทศไทยซึ่งมีลักษณะเด่นและลักษณะค้อยที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานของภูมิกษณัณนั้น ๆ รวมไปถึงความแตกต่างทางด้านศิลปะ – วัฒนธรรม ที่ส่งผลทำให้โครงสร้างทางสังคมในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่าจะส่งผลกระทบต่อสาขาการผลิตอื่น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างไร โดยในการศึกษาได้นำแบบจำลองปัจจัยการผลิต – ผลผลิตของประเทศไทยในปี 2541 มาประมาณค่าของแบบจำลองปัจจัยการผลิต – ผลผลิตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบไม่มีการสำรวจ ตลอดจนทำการรวมสาขาเศรษฐกิจของประเทศจำนวน 180 สาขาเศรษฐกิจให้เหลือเพียง 16 สาขาเศรษฐกิจหลัก ประกอบไปด้วย สาขาเกษตรกรรม สาขาการทำเหมืองแร่ สาขาอุตสาหกรรมอาหาร สาขาอุตสาหกรรมไม้ สาขาอุตสาหกรรมกระดาษและการพิมพ์ สาขาอุตสาหกรรมทอผ้า สาขาอุตสาหกรรมยาง เคมีและผลิตภัณฑ์จากน้ำมัน สาขาอุตสาหกรรมจากโลหะ สาขาอุตสาหกรรมจากอโลหะ สาขาอุตสาหกรรมอื่น ๆ สาขาสาธารณูปโภค สาขาการก่อสร้าง สาขาการค้า สาขาการขนส่งและการสื่อสาร สาขาการบริการและสาขาอื่น ๆ โดยเรื่องที่ทำการศึกษานั้นศึกษาผลของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ผ่านดัชนีความเชื่อมโยงไปด้านหน้าและไปด้านหลัง รวมถึงการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่าจะส่งผลอย่างไรต่อรายได้และการจ้างงานในภูมิภาคนี้ โดยผลที่ได้จากการศึกษามีดังต่อไปนี้

1.สาขาเศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงไปด้านหน้าสูง คือ สาขาเกษตรกรรม และสาขาการบริการ ซึ่งเป็นสาขาการผลิตต้องใช้จำนวนแรงงานเป็นอย่างมาก และเป็นสาขาการผลิตที่สาขาอื่น ๆ มีความต้องการปัจจัยการผลิตที่ได้จากสาขาดังกล่าวไปเป็นปัจจัยขั้นกลางในการผลิตผลผลิตอื่น ๆ ต่อไป และในส่วนของสาขาเศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงไปด้านหลังสูง คือ สาขา

อุตสาหกรรมอาหาร สาขาสาธารณูปโภค ซึ่งสาขาการผลิตเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องมีวัตถุดิบจากสาขาการผลิตอื่น ๆ จึงทำให้สาขาทำการผลิตผลผลิตได้

2. ส่วนผลทางด้านรายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ส่งผลกระทบต่อไปยังทุก ๆ สาขาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสาขาการบริการที่มีรายได้เพิ่มมากกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ เนื่องจากในการพิจารณาอุปสงค์ขั้นสุดท้ายส่วนใหญ่จะเป็นส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาการบริการเป็นหลัก

3. ส่วนผลทางด้านแรงงานที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ก็ยังคงเป็นสาขากลุ่มการบริการ และสาขาเกษตรกรรมเป็นหลัก และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ทำการผลิตผลผลิตในภูมิภาคนี้ ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ผลผลิตที่มาจากสาขาเกษตรกรรมเป็นปัจจัยในการผลิตชนิดอื่น ๆ ต่อไป และในส่วนของสาขาการบริการก็มีลักษณะเช่นเดียวกับที่ได้อธิบายไปแล้วในข้อ 2

จากผลของการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อมโยงกันระหว่างสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ นั้นยังคงมีอยู่ และอุตสาหกรรมทางด้านการท่องเที่ยวก็ยังสามารถที่จะช่วยเพิ่มรายได้ และยังก่อให้เกิดการจ้างแรงงานในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นจำนวนไม่น้อย แต่ในการศึกษายังคงมีข้อจำกัดในเรื่องการประมาณการแบบจำลองปัจจัยการผลิต - ผลผลิตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประมาณค่าจากแบบจำลองปัจจัยการผลิต - ผลผลิตของประเทศไทยในปี 2541 แต่ใช้มูลค่าของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายที่เกิดจากนักท่องเที่ยวในปี 2544 และกลุ่มสาขาเศรษฐกิจที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบไม่มีการสำรวจ และความครอบคลุมของสาขาเศรษฐกิจมีเพียง 16 สาขา หากสามารถศึกษาได้มีความครอบคลุมมากกว่านี้ จะส่งผลทำให้ผลที่ได้ออกมามีความครอบคลุมสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ มากขึ้น และสามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและรูปแบบของการพัฒนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น